

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

Кафедра філософії, історичних і соціальних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
Р. ШЕЛУДЬКО

_____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВЗП 1 «ПОЛІТОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти –	Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти
Галузь знань –	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність –	051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма –	«Економіка»
Факультет –	менеджменту і економіки

Робоча програма дисципліни “Політологія” для здобувачів початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка».

«26» серпня 2020 р. 20 с.

Розробник: **Кравцов Анатолій Іванович**, кандидат історичних наук, доцент, професор ХНАУ.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри філософії, історичних і соціальних дисциплін.

Протокол № 1 від “26” серпня 2020 р.

Завідувач кафедри філософії, історичних і соціальних дисциплін,
професор ХНАУ

А. КРАВЦОВ

«26» серпня 2020 р.

Схвалено навчально-методичною комісією факультету менеджменту і економіки.

Протокол № 2 від « 27 » серпня 2020 р.

Голова навчально-методичної комісії
факультету менеджменту і економіки,
к.е.н., доцент

Ю. ФІЛІМОНОВ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІТОЛОГІЯ»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки	Вибіркова	
Модулів –3		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність – 051 «Економіка». Освітньо-професійна програма – «Економіка»	Семестр	
		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи здобувача – 8;	Освітній рівень – початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти	Лекції	
		20 год.	6 год.
		Семінарські	
		20 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		50 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання	
-	-		
Вид контролю: залік			

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета викладання політології – вивчення принципів, що викристалізовані зарубіжним та вітчизняним досвідом розвитку гуманітарної науки, освіти та виховання, які доведені теорією та перевірені практикою. Серед них – фундаментальність, системність, єдність логічного та історичного, національного та загальнолюдського, суспільного та особистого, теорії та практики, навчання та виховання. Усі вони мають забезпечити людинотворчий характер політологічної освіти та формувати у здобувачів політичну культуру і свідомість.

Завдання – сформувати системні знання про сутність політичного життя, політичних відносин і процесів, про суб'єкт і об'єкт політики; знати права людини і громадянина, суть і значення політичних систем і режимів у житті держави та суспільства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати: об'єкт, предмет і методи політичної науки, чітко оперувати і володіти понятійно-категоріальним апаратом, процеси міжнародного політичного життя, геополітичний простір, місце, роль і статус України в сучасному політичному світі;

вміти: визначити теоретичні, духовні, прикладні та інструментальні компоненти політичного знання, їх роль і функції в підготовці політичних рішень, володіти навичками політичної культури, вміти застосовувати політичні знання в своїй професійній громадській діяльності.

Програмні компетентності:

загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до формування світогляду щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури.

ЗК 2. Здатність розглядати суспільні явища в розвитку і конкретних історичних умовах.

спеціальні компетентності:

СК 8 Здатність до розуміння особливостей сучасної економіки, її інституційної структури та обґрунтування напрямів політики держави в умовах високого рівня відкритості економіки.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Формувати (з позиції історичного досвіду) розуміння сутності історичних перетворень, що відбуваються в сучасній Україні, а також почуття патріотизму, історично науково обґрунтованої свідомості, вшанування традицій і звичаїв свого народу та культурного надбання людства.

ПРН 4. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Міждисциплінарні зв'язки

Дисципліна, що передують вивченню дисципліни:

Політична економія, основи філософських знань, Історія та культура України, економічна політика.

Дисципліна та її розділи, у яких використовують матеріали дисципліни:

Соціологія, правознавство, основи конституційного права.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади політології.

Тема 1. Предмет, структура та інструментарій політології.

Визначення предмету політології. Суб'єкт-об'єкт політичного життя. Структура курсу політологія та його основні завдання. Методика і методологія, категорії, закони і закономірності та функції політології.

Місце і роль політології в системі суспільствознавчих дисциплін: взаємозв'язок та взаємозалежність. Зростання ролі політичних знань в українському суспільстві.

Тема 2. Політична діяльність і політичний процес.

Політична діяльність як спосіб існування політичного життя. Структура політичної діяльності: суб'єкти та об'єкти, мотиви і способи їх взаємовпливу. Форми політичної діяльності: управлінська, виконавча, законодавча, судова, контрольна та інші.

Визначення, сутність і структура політичного процесу, характеристика його суб'єктів та об'єктів. Функціональний зміст політичного процесу: лобізм, корупція, опозиція, надзвичайний стан, круглий стіл. Міжнародний політичний процес. Політична модернізація в сучасній Україні.

Тема 3. Суспільно-політичні конфлікти та шляхи їх подолання.

Поняття політичного конфлікту. Теорії політичних конфліктів К. Маркса, А. де Токвіля, Г. Зіммеля, Г. Парсонса, Р. Дарендорфа. Позитивні і негативні функції конфлікту. Суб'єкти конфліктів. Типологія конфліктів. Стадії конфлікту.

Управління конфліктом. Способи урегулювання конфліктів. Основні шляхи досягнення національної і соціально-політичної злагоди у сучасному українському суспільстві.

Змістовий модуль 2. Функціональні основи політичної системи суспільства.

Тема 4. Влада і політичний режим.

Влада як суспільне явище. Поняття і суть влади, основні концепції влади. Народ – джерело і носій влади. Соціальне призначення влади. Основні види влади: політична, економічна, духовна, сімейна. Функції влади. Співвідношення державної і політичної влади.

Поняття політичного режиму: його сутність та основні компоненти. Основні типи політичних режимів сучасності: тоталітарні, авторитарні, демократичні. Динаміка політичних режимів. Основні риси політичного режиму в Україні на сучасному етапі.

Тема 5. Політична система суспільства.

Генезис, еволюція, сучасні концепції і моделі поняття та сутності політичної системи суспільства. Політична система як механізм формування і функціонування влади в суспільстві. Основні елементи політичної системи, її інституційна, інформаційно-комунікаційна і нормативно-регулятивна підсистеми. Типологія політичних систем сучасного світу. Формування та функціонування політичної системи українського суспільства, особливості її сучасної трансформації.

Тема 6. Держава як основний інститут політичної системи суспільства.

Походження, зміст та сутність держави. Позакласовий, класовий та загальноцивілізаційний підходи до аналізу сутності походження держави. Основні ознаки і функції держави. Історичний розвиток української держави. Форми державного правління і державного устрою.

Державні інститути та органи. Класифікація органів державної влади. Конституція України про основні засади державності.

Тема 7. Політичні партії та громадсько-політичні об'єднання і рухи.

Історичні умови виникнення політичних партій. Поняття, типологія та функції політичних партій. Сутність та типи партійних систем. Партійна система в сучасній Україні. Становлення багатопартійності в умовах суверенної України.

Громадсько-політичні об'єднання та рухи, їх сутність та роль у політичному житті суспільства. Виникнення громадсько-політичних організацій, їх типологія, організаційна структура, основи діяльності.

Роль і місце громадсько-політичних організацій, політичних партій при структуруванні українського суспільства.

Змістовий модуль 3. Загальнонаціональні та світові політичні процеси.

Тема 8. Політичні еліти і політичне лідерство.

Наукове обґрунтування елітаризму. Генеза ідей політичного елітизму. Типологія політичних еліт. Системи формування та змін політичних еліт. Передумови ефективної діяльності політичних еліт. Сутність політичного лідерства. Теорії політичного лідерства. Характерні риси і функції політичного лідера. Типологія політичного лідерства.

Особливості політичного лідерства в Україні.

Тема 9. Етнополітика і міжнаціональні відносини.

Сутність і особливості соціально-етнічних відносин. Взаємозв'язок етнічного, національного і соціального в суспільстві. Етносоціальна структура суспільства: нація, національні та етнічні групи.

Етнонаціональна політика: мета, принципи, проблеми. Нація та держава. Національний суверенітет. Взаємозв'язок національної, соціальної, економічної та демографічної політики. Етнополітичні конфлікти: характер, причини виникнення та шляхи їх вирішення.

Етнополітична реальність сучасної України. Характерні особливості закріплення в Конституції України та законодавчих актах сучасного стану відродження української нації, прав і свобод інших народів. Міжнаціональні відносини в Україні і проблема консолідації та злагоди поліетнічного суспільства.

Тема 10. Україна у сучасному геополітичному просторі.

Геополітичне становище України, її зовнішньополітична діяльність. Захист інтересів суверенітету України в усіх сферах міжнародних відносин.

З'ясування і реалізація міждержавних і міжнародних інтересів шляхом дипломатичних служб і відносин.

Україна як повноправний суб'єкт міжнародних відносин та можливі наслідки її інтеграції в єдиний Євразійський простір. Україна у міжнародних і європейських союзах, організаціях, об'єднаннях.

Змістовний модуль 4. Прес-конференції.

Теми: 1, 4, 6, 7, 9.

Змістовний модуль 5. ІНДЗ (Реферати).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	У тому числі					усього	У тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	с.р.		л	п.с	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади політології.												
Тема 1. Предмет, структура та інструментарій політології.	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 2. Політична діяльність і політичний процес.	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 3. Суспільно-політичні конфлікти та шляхи їх подолання.	9	2	2			5	9	1	1			7
Разом за змістовим модулем 1	27	6	6			15	27	3	3			21
Змістовий модуль 2. Функціональні основи політичної системи суспільства												
Тема 4. Влада і політичний режим.	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 5. Політична система суспільства.	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 6. Держава як основний інститут політичної системи суспільства.	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 7. Політичні партії та громадсько-політичні об'єднання і рухи.	9	2	2			5	9					9
Разом за змістовим модулем 2	36	8	8			20	36	3	3			30
Змістовий модуль 3. Загальнонаціональні та світові політичні процеси												
Тема 8. Політичні еліти і політичне лідерство.	9	2	2			5	9					9
Тема 9. Етнополітика і міжнародні відносини.	9	2	2			5	9					9
Тема 10. Україна у сучасному геополітичному просторі.	9	2	2			5	9					9
Разом за змістовим модулем 3	27	6	6			15	27					27
Усього годин	90	20	20			50	90	6	6			78

5. Теми семінарських занять

Пор. №	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет, структура та інструментарій політології.	2
2	Тема 2. Політична діяльність і політичний процес.	2
3	Тема 3. Суспільно-політичні конфлікти та шляхи їх подолання.	2
4	Тема 4. Влада і політичний режим.	2
5	Тема 5. Політична система суспільства.	2
6	Тема 6. Держава як основний інститут політичної системи суспільства.	2
7	Тема 7. Політичні партії та громадсько-політичні об'єднання і рухи.	2
8	Тема 8. Політичні еліти і політичне лідерство.	2
9	Тема 9. Етнополітика і міжнаціональні відносини.	2
10	Тема 10. Україна у сучасному геополітичному просторі.	2
	Усього	20

8. Самостійна робота

Пор. №	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет політології. Методологія політичної науки.	1
2	Політична думка в Європі у XIX-поч.XX ст.	1
3	Течії, школи сучасної політології і основні напрямки її розвитку.	1
4	Сучасні політико-ідеологічні доктрини.	2
5	Пам'ятки політичної думки Київської Русі.	1
6	Українська політична думка XIXст.-поч.XX ст.	1
7	Розвиток ідей в сучасній українській політології.	1
8	Політична діяльність і політичний процес.	1
9	Вибори і виборчі системи.	1
10	Сутність, структура та функції влади.	1
11	Легітимність політичної влади: поняття та типи.	1
12	Політичний режим: поняття, критерії, класифікація.	1
13	Поняття, структура і функції політичної системи суспільства.	1
14	Типологія політичних систем сучасності.	1
15	Політична система України та особливості її сучасного реформування.	1
16	Стратегія формування і механізми здійснення економічної політики	2
17	Основні напрямки формування соціальної політики в Україні.	1
18	Основні ознаки та функції держави.	1
19	Форми державного політичного правління.	1
20	Форми національно-територіального устрою держави.	1
21	Концепції правової держави та громадянського суспільства.	1
22	Проблеми формування громадянського суспільства і правової держави в Україні	1
23	Походження, сутність і функції політичної партії.	1
24	Типологія політичних партій та партійних систем.	1
25	Становлення партійної системи в Україні.	1
26	Громадські об'єднання і суспільно-політичні рухи та організації в політичному процесі.	2
27	Політична соціалізація особистості.	1

28	Сутність і типологія політичних еліт.	1
29	Сутність та теорії та класифікація політичного лідерства.	1
30	Зміст і структура політичної культури.	1
31	Сутність і складові політичної свідомості.	2
32	Проблеми формування політичної свідомості і політичної культури в українському суспільстві.	1
33	Теоретичні та практичні засади етнополітики.	1
34	Етнополітичні процеси у сучасному світі.	1
35	Міжнародні відносини в Україні.	1
36	Характеристика багатоманітності світового політичного процесу.	1
37	Сутність і типологія суспільно-політичних конфліктів та шляхи їх вирішення.	2
38	Міжнародний тероризм і боротьба з ним .	1
39	Модернізація, глобалізація та інтернаціоналізація сучасного світового співтовариства.	1
40	Україна у сучасному геополітичному просторі.	1
	Разом	50

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання - реферат.

(Здобувач виконує один реферат на весь заліковий кредит).

Реферат є одним із перших видів науково-навчальних робіт, які виконують студенти у вузі. Кожен студент готує один реферат, який містить відомості про певну кількість опублікованих і неопублікованих, наприклад, архівних документів з певної теми, які викладено у вигляді зв'язаного тексту.

Приблизна структура реферату може бути такою:

ВСТУП

РОЗДІЛ I. Історія й теорія питання.

РОЗДІЛ II. Розв'язання проблеми в сучасних умовах.

ВИСНОВКИ.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.

Реферат потрібно починати з викладу суті проблеми. Слід уникати зайвих фраз.

У **вступі** обґрунтовується актуальність теми, її особливості, значущість щодо соціальних потреб суспільства та розвитку конкретної галузі політології.

У **розділі I** наводяться основні теоретичні, експериментальні дослідження з теми, згадуються вчені минулого, які вивчали дану проблему, їхні ідеї. Визначаються сутність (головний зміст) проблеми, основні чинники (фактори, умови), що зумовлюють розвиток явища або процесу, який вивчається. Наводиться перелік основних змістових аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначаються недостатньо досліджені питання, вказується на слабку розробленість окремих проблем.

У **розділі II** подається поглиблений аналіз сучасного стану процесу або явища, тлумачення основних поглядів і позицій щодо проблеми. Особлива увага приділяється виявленню нових ідей і гіпотез, нових методик,

оригінальних підходів до вивчення проблеми. Важливо висловити власну думку щодо перспектив розвитку проблеми.

У **висновках** подаються узагальнені умовиводи, ідеї, думки, оцінки, пропозиції науковця.

До **списку літератури** включають публікації переважно останніх 5-10 років. Особливе місце становлять праці останнього часу.

У **додатках** наводяться таблиці, схеми, які суттєво полегшують розуміння праці.

Обсяг реферату повинен мати від 10 до 20 сторінок.

Виклад матеріалу в рефераті повинен бути на достатньому науково-теоретичному рівні. Слід використовувати синтаксичні конструкції, властиві мові наукових документів, уникати складних граматичних зворотів.

У рефераті потрібно використовувати стандартизовану термінологію, уникати незвичних термінів і символів або пояснювати їх при першому згадуванні в тексті. Терміни, окремі слова й словосполучення можна замінювати аббревіатурами й прийнятими текстовими скороченнями, значення яких зрозуміле з контексту.

Тематика навчально-дослідних завдань (рефератів)

1. Сутність понять „політика” і „політологія”.
2. Методи дослідження політичного процесу.
3. Закони і закономірності політології.
4. Функції політології.
5. Політика як явище суспільного життя.
6. Політологія в системі суспільствознавства.
7. Зростання ролі політики і політології в сучасному світі.
8. Відродження і розвиток української політології.
9. Конфуціанство і легізм як основні теорії та моделі існування китайської стародавньої держави і суспільства.
10. Політичні погляди визначних мислителів Античної Греції Платона і Аристотеля.
11. М.Т.Ціцерон – мислитель і політичний діяч Античного Риму.
12. Видатні мислителі, державні та політичні діячі епохи Відродження.
13. Політичні ідеї епохи Просвітництва.
14. Характеристика європейської політичної думки ХІХ-поч. ХХ ст.
15. Основні політико-ідеологічні течії сучасності.
16. Сучасні політологічні школи Заходу.
17. Альтернативні моделі та концепції майбутнього розвитку суспільства.
18. Суспільно-політичні погляди в Київській Русі.
19. Політичні ідеї українських мислителів епохи Відродження та Просвітництва.
20. Політична думка в Україні у ХІХ-поч. ХХ ст.
21. Сучасні політичні концепції та теорії перспективного розвитку українського суспільства.
22. Політична діяльність: сутність, структура, основні напрямки.

23. Поняття і типологія політичного процесу.
24. Теорія політичної участі.
25. Наукові еліти у політичному процесі.
26. Роль референдумів у політичному житті суспільства.
27. Основні фактори впливу на стратегію і тактику виборчих президентських і парламентських кампаній.
28. Аналіз політичної кризи державної влади в Україні у 2007 р. та стратегій її подолання.
29. Основні типи політичних конфліктів в незалежній Україні, їх роль та шляхи подолання.
30. Конфлікт і криза: спільне, особливе, взаємозв'язок.
31. Аналіз теорій класового конфлікту в індустріальному суспільстві (дослідження К.Маркса, Т.Гейгера, С.Ліпсета, Т.Парсонса).
32. Системний аналіз факторів політичного ризику в сучасній Україні.
33. Сутність і різновидності політичних виборів та виборчих систем.
34. Характеристика влади і політичного панування: ефективність, масштаби, види функціонування, історичні і сучасні форми.
35. Політичне життя і владні відносини.
36. Структура, суб'єкти, носії, ресурси політичної влади.
37. Проблема легітимності політичної влади: поняття та типи.
38. Політичний режим: сутність, критерії, класифікація.
39. Аналіз влади та політичного режиму в Україні.
40. Особливості сучасного демократичного режиму та перспективи його становлення в Україні.
41. Історія становлення та розвитку політичної системи суспільства.
42. Сутність, структура і функції політичної системи суспільства.
43. Концепції і моделі політичних систем сучасності.
44. Порівняльний аналіз сучасних політичних систем.
45. Особливості реформування політичної системи України.
46. Політична система і політична організація суспільства.
47. Генезис, сутність, історичні форми і функції держави.
48. Форми політичного державного правління у сучасному світі.
49. Форми державного територіально-адміністративного та національно-територіального устрою.
50. Тенденції розвитку державності у світовому співтоваристві.
51. Правова держава і громадянське суспільство та перспективи становлення їх в Україні.
52. Формування громадянина в умовах сучасної української держави: актуальні проблеми і перспективи.
53. Економічна політика держави.
54. Соціальна політика держави.
55. Фінансово-бюджетна політика держави.
56. Сучасні проблеми розвитку агропромислового комплексу України (політико-економічний аналіз).
57. Походження, формування і функціонування політичних партій та

партійних систем в історії і сучасності.

58. Політико-правові, соціально-економічні та духовно-культурні засади становлення багатопартійності в Україні.
59. Багатопартійність і демократизація суспільства в Україні.
60. Аналіз діяльності окремих політичних партій, блоків партій, суспільно-політичних рухів та громадських об'єднань.
61. Молодіжні організації в Україні.
62. Жіночі організації в Україні.
63. Особливості рекрутування політичних еліт на пострадянському просторі.
64. Сучасна опозиційна еліта в Україні: суб'єкти, основні вимоги (поточні і стратегічні), здобутки, проблеми і труднощі.
65. Порівняльний аналіз політичного лідерства Президентів України.
66. Проблема відповідальності політичних лідерів в політології і суспільній практиці.
67. Вождизм як різновид політичного лідерства. Загальне і специфічне у різних вождів.
68. Політична соціалізація особистості.
69. Політичні еліти і лідерство в умовах демократизації українського суспільства.
70. Еліта націй та еліта суспільства.
71. Видатні політичні лідери сучасності (зарубіжні і вітчизняні).
72. Політична свідомість: сутність і основні характеристики.
73. Поняття, структура і функції політичної культури.
74. Політична субкультура студентської молоді.
75. Типологія політичної культури.
76. Соціокультурні особливості політичних реформ в Україні.
77. Етнічний ренесанс к. ХХ-поч.ХХІ ст. у світі.
78. Причини міжнаціональних конфліктів і політичні принципи та механізми їх вирішення.
79. Етнонаціональна політика в Україні.
80. Стан і перспективи розвитку взаємовідносин української діаспори з Батьківщиною.
81. Інтернаціоналізм, космополітизм, націоналізм, шовінізм у міжнаціональних відносинах: теорія, практика, пріоритети.
82. Багатоманітність сучасного світового політичного процесу.
83. Міжнародні політичні організації, їх роль і діяльність.
84. Модернізація, глобалізація та інтернаціоналізація сучасного світу.
85. Структура геополітичних інтересів України.
86. Міжнародний тероризм і боротьба з ним.
87. Сутність і типологія сучасних міжнародних конфліктів та шляхи їх вирішення.

10. Методи навчання: лекції, семінарські заняття, прес-конференції та дискусії, робота в Інтернеті, опрацювання обов'язкової та додаткової

літератури в читальних залах бібліотеки, індивідуальна навчально-дослідна робота (реферат) або виконання самостійних творчих робіт з актуальних соціально-політичних проблем, самостійна робота над тестами та завданнями, перевірка знань за тестами, усні опитування та письмові модульно-рейтингові роботи, підсумковий контроль знань (екзамен).

11. Методи контролю.

Поточний контроль проводиться за результатами роботи студентів на семінарських заняттях, методом оцінювання контрольних робіт, шляхом оцінювання тестів, самостійних робіт, індивідуальних завдань, ведення конспектів лекцій.

Контроль на семінарських заняттях – оцінювання виступів студентів, відповідей на питання поставлені викладачем, оцінці виконання тестових завдань, оцінок під час самостійних робіт, оцінювання внеску окремих студентів у групову роботу, наприклад, активність в діловій грі.

Контрольна робота – вид поточного контролю знань студентів, який має на меті виявити рівень знань студентів, що отримані за пройденим матеріалом. Дата проведення контрольної роботи доводиться до студентів і призначається по завершенню вивчення змістовного модулю. Питання або практичні завдання готує викладач, що веде практичні заняття, вони узгоджуються з лекційними питаннями і тематикою семінарських занять. Завдання можуть передбачати творчу роботу, відповідь на тестові завдання тощо. Контрольна робота виконується у письмовій формі в присутності викладача, оцінюється за прийнятою шкалою і оцінка може використовувати викладачем для підрахунку кумулятивного балу за підсумками вивчення дисципліни.

Перевірка лекційного конспекту та словника базових понять – проводиться в рамках практичного заняття, присутність на лекції і ведення конспекту та словника може оцінюватися в балах та враховуватися у кумулятивній оцінці.

Індивідуальні завдання – оцінюються викладачем або за результатами доповіді на практичному занятті або окремо за наданим текстом.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі диференційного заліку.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Модуль 1 (поточне тестування)										Модуль 2 Прес-конференції, дискусії	Модуль 3 ІНДЗ	Підсумковий контроль (залік)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4	Зміст. мод. 5		
15			20				15			10	10	30	100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	ТТ.1,4,6,7,9			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4 бала кожна тема			

Примітка. Оцінка знань студентів з модулю №2 (змістовий модуль 4 – „Участь у прес-конференціях і дискусіях”) здійснюється з проблематики, визначеної програмою курсу по темам 1,4,6,7,9.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ЗАГАЛЬНОЇ ОЦІНКИ ВРАХОВУЮТЬСЯ

1. Результати поточного контролю (тестування) по кожній темі або усна відповідь студента під час відповідних семінарських занять, якщо за неї отримана вища оцінка.

2. Якість підготовки і рівень захисту індивідуального навчально-дослідного завдання.

3. Результати самостійної аудиторної та позааудиторної роботи студента.

4. Залік з курсу в усній або письмовій формі.

Критерії оцінок

Оцінка *«відмінно» – 90-100 балів* – виставляється студентові, який при відповіді на запитання показав досконалі, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу та основної і додаткової літератури, продемонстрував високий рівень самостійного аналітичного мислення та вміння самостійно вести пошук необхідної наукової інформації, ставити і розв'язувати наукові проблеми.

Оцінка *«добре» – 82-89 балів* – виставляється студенту, якщо при відповіді на запитання він виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, продемонстрував знання основної і додаткової літератури, показав володіння практичними вміннями та навичками з виконання самостійної наукової роботи, але зробив окремі незначущі помилки, які не мають принципового значення.

Оцінка *«задовільно» – 64-73 бали* – виставляється, якщо при відповіді на запитання студент виявив повні знання основного програмного матеріалу в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, у цілому впорався з поставленими завданнями, передбаченими програмою на рівні репродуктивного відтворення, продемонстрував деякі елементи самостійного мислення, але при цьому окремими вміннями та навичками володів невпевнено, припустився помилок у викладенні програмного матеріалу.

Оцінка *«незадовільно» – 35-59 балів* – виставляється, якщо при відповіді на запитання студент виявив серйозні прогалини в знаннях, не здатний використовувати ці знання на практиці, що робить неможливим подальше навчання і опрацювання дисциплін гуманітарного і соціально-економічного спрямування.

Оцінка *«незадовільно» - 0-34 балів* - обов'язкове повторне вивчення дисципліни.

Критерії оцінювання поточного тестування:

- 1 – 2 вірних відповіді – 1 бал
- 3 – 5 вірних відповідей – 2 бала
- 6 - вірних відповідей – 3 бала
- 7 – 8 вірних відповідей – 4 бала
- 9 – 10 вірних відповідей – 5 балів

Критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання (реферату):

- самостійність виконання;
- логічність, деталізація та послідовність викладення матеріалу;
- повнота й глибина розкриття теми;
- обґрунтованість висновків,
- наявність ілюстрацій (таблиці, рисунки, схеми тощо);
- наявність конкретних пропозицій і прогнозів з обов'язковим посиланням на використані джерела та літературу;
- кількість використаних джерел та літератури (не менше десяти);

- якість оформлення;
- рівень засвоєння матеріалу, вміння висвітлювати його перед аудиторією.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

- самостійність виконання;
- логічність, деталізація та послідовність викладення матеріалу;
- повнота й глибина розкриття теми;
- змістовна узгодженість складових роботи;
- забезпечення виконання всіх параметрів завдання;
- обґрунтованість висновків,
- якість оформлення.

13. Методичне забезпечення. Опорні конспекти лекцій, комплексні навчально-методичні матеріали, посібники, довідники, наукові та періодичні видання, комп'ютерно-інформаційні схеми, таблиці, діаграми, кіно-фотодокументи, аудіо матеріали, слайди, політичні карти світу та України.

14. Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. – К., 1996.
2. Вегеш М.М. Політологія: Підручник. – К.: Знання, 2013. – 384 с.
3. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія : навч. посіб. – Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 348 с.
4. Геокультурний потенціал агропромислового комплексу України. – Харків: ХНАУ, 2005.
5. Головатий М. Ф. Людина і політика : підруч. для студ. ВНЗ Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – Київ: Персонал, 2012. – 351 с.
6. Дей М. О. Політологія у схемах, таблицях та визначеннях : навч. посіб. для студентів ВНЗ / М. О. Дей, О. І. Ткач; НАН України, Київ. ун. тправа. – Київ : Ліра-К, 2014. – 170 с.
7. Зозуля В.А. Політологія: Навч. посібник для студентів негуманітарних вузів/ Харк.нац. аграр. ун-т ім.В.В.Докучаєва.– Харків, 2011.– 149 с.
8. Кравченко А.И. Политология: учебник.– М.: Проспект, 2011.– 447 с.
9. Неліпа Д. В. Системний аналіз в політології: теорія, методологія, практика./Д. В. Неліпа. – Київ : Центр учб. л-ри, 2011. – 311 с.
10. Ланцев С.А. Политология: учебное пособие.– СПб: Питер, 2011.– 536 с.
11. Ляпіна Л. А. Етносоціологія: навч. посіб. / Л. А. Ляпіна. – Миколаїв: ЧНУ ім. Петра Могили, 2013. – 284 с.

12. Муштук О.З. Политология: учебник для вузов.–М.:МФТА, 2011.– 475с.Основи політології: Навч. посібник/ Кол.авт.: Харк. держ. аграр. ун-т ім. В.В.Докучаєва.-Харків, 2010.

Додаткова

1. Політична влада і опозиція в Україні: порівняльний аналіз із зарубіжними країнами : монографія за заг.ред. Ф. М. Рудича. – Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. – 2016. – 488 с.

2. Політичні партії України у парламентській виборчій кампанії 2012 року :колективна монографія за ред. М. С. Кармазіної. – Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2013. – 400 с.

3. Політологія. Навчально-методичний комплекс: Підручник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2011.

4. Політологія: Наука про політику/ За заг. ред. В.Т.Кременя, М.І. Горлача.- К.-Харків:Єдинорог,2001.

5. Політологія : підручник / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, І. О. Поліщук, Г. Ю. Васильєв, В. Я. Зимогляд; ред.: М. П. Требін; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків : Право, 2013. – 414 с.

6. Политология: Учеб.пособие для вузов/ Сост. и ред. Н.Сазонов.- Харьков: Фолио,2010.

7. Політологія: Посібник для студентів/ За ред.О.В.Бабкіної. К.,2010.

8. Політологія: навч. посібник /За ред. Є.В.Перегуди. – К.: КНУБА, 2011. – 216 с.

9. Політологія: навч. посібник /За ред. проф. В.Ф.Цвиха. – К., 2012

10. Политологический словарь. – Харьков, 2011.

11. Пугачев В.П. Введение в политологию: Электронный учебник: CD. Кнорус, 2011.

12. Сравнительная политика. Основные политические системы современного мира/ Под ред. В.Бакирова, Н.Сазонова.- Харьков, 2005.

13. Тисяча років української суспільно-політичної думки. У 9-ти томах. – К.: Дніпро, 2001.

14. Требін М.П. Соціально-політичні студії / М. П. Требін. – Х.: Право, 2017. – 696 с.

15. Юрій М.Ф. Основи політології: Навч.посібник.- К.:Кондор, 2005.

16. Политология: Учебник для вузов/ Под ред. М.А. Василика.– М.: Юрист, 2009.

15. Інформаційні ресурси:

1. www.sau.kiev.ua
2. www.useps.org
3. www.socis.kiev.ua
4. www.politdumka.kiev.ua
5. Рудий Г. Що таке геополітика? / Г. Рудий // Віче. – 2006. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/361>
6. Freedom in the World 2017 / Freedom House [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://freedomhouse.org/sites/default/files/FH_FIW2017_Report_Final.pdf. - P. 20-24.
7. Nations in Transit 2017 / Freedom House [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://freedomhouse.org/sites/default/files/NIT2017_booklet_FINAL_0.pdf. - P. 21-24.
8. 4. McFaul, M. The Fourth Wave of Democracy and Dictatorship: Noncooperative Transitions in the Postcommunist World / M. McFaul // World Politics. – Vol. 54. – 2002. – No. 2. – P. 212–244.
9. 5. Havrylyshyn, O. Divergent Paths in Post-Communist Transformation. Capitalism for All or Capitalism for the Few? / O. Havrylyshyn. – N.Y., L.: Palgrave Macmillan, 2006. – XVI. – 314 p.